

ZY ve OSB

OSB: Sınıflama (devam ediyor), yaygınlık ve nedenler

İçerik

03

Tanı Kriterleri (*Devam ediyor*)

DSM-V, ICD-10

04

Yaygınlık ve nedenler

DSM-IV ve V arasındaki farklar

DSM-IV	DSM-V
YGB ifadesi yer alıyordu	Otizm spektrum bozuklukları ifadesi yer almıştır
Belirtiler 3 ana başlık altında toplanıyordu: 1- iletişim yetersizliği 2- sosyal etkileşim yetersizliği 3- sınırlı ve yinelenen ilgi	Belirtiler 2 ana başlık altında toplanmıştır: 1-iletişim ve sosyal etkileşim sınırlılıkları 2- sınırlı ilgiler ve tekrarlayan davranışlar
Otistik bozukluk, Asperger sendromu, Çocukluk dezintegratif bozukluğu, yaygın gelişimsel bozukluk ve rett sendromu olmak üzere 5 kategori vardı	Otizm spektrum bozukluğu olarak 1 kategori bulunmaktadır.

DSM-IV ve V arasındaki farklar

DSM-IV	DSM-V
Bozukluktan etkilenme düzeyine ilişkin ibare yoktu	Bozukluktan etkilenme düzeyi, birinci (destek gereksinimli), ikinci (yoğun destek gereksinimli) ve üçüncü (çok yoğun destek gereksinimli) düzeylerde belirtilmektedir
Stereotipik ve tekrarlayıcı konuşma davranışı «iletişim yetersizliği» bölümündeydi	Bu davranışlar «sınırlı ilgi ve tekrarlayan davranışlar» bölümüne alındı
Belirtilerin görülme zamanı takvim yaşı ile ifade edilmişti	Belirtilerin erken çocukluk döneminde olması gerektiği belirtilmiştir

DSM V'e göre OSB tanı ölçütleri

1. Sosyal iletişim ve etkileşimde klinik açıdan belirgin, sürekli yetersizliğin varlığı (tüm belirtilerin olması gerekir)

1.A. Sözel ve sözel olmayan iletişimde yetersizlik: Göz kontağı kuramama

Vücut dilini anlamama ve kullanamama

Parmakla işaret ederek gösterme gibi jestleri anlama ve kullanmada yetersizlik

Yüz ifadelerinde ve sözel olmayan iletişimlerinde sınırlılık gibi sosyal iletişim kurma amacıyla kullanılan sözel olmayan iletişim davranışlarında yetersizlik

1.B. Sosyal karşılıklı yetersizlik: karşılıklı konuşma başlatma ve sürdürmede yetersizlik

İlgi ve duyguları paylaşmada sınırlılık

Sosyal iletişim başlatma ya da sosyal etkileşime tepkide bulunmada yetersizlik gibi sosyal-duygusal tepkilerde yetersizlik

1.C. İlişki kurma ve sürdürmede yetersizlik: Gelişim seviyesine uygun ilişkileri geliştirme ve idame ettirmede yetersizlik

Sosyal bağlamlara uygun davranamama

Hayali oyun oynayamama

Arkadaş edinememe

Akranlara karşı ilgisizlik gibi ilişki kurma, sürdürme ve ilişkiyi anlamada yetersizlik

2. Sınırlı, tekrarlayıcı davranış, ilgi alanları ve faaliyetler (en az 2'si olmalı)

2.A. Basmakalıp ve tekrarlayıcı davranışlar: tekrarlanan ya da takıntılı motor davranışlar
Bağlama uygun olmayan tekrarlı ya da takıntılı konuşmalar
Nesneleri amacına uygun olmayan şekilde tekrarlı ya da takıntılı şekilde kullanma

2.B. Rutinlere sıkı bağlılık: aynılık üzerinde ısrar etme

Rutinlere aşırı bağlılık

Rutinlere, sözel-sözel olmayan ritüel hareketlere aşırı bağlılık ya da değişimi karşı aşırı direnç (motor rutinler, aynı rota ya da yemeğe ısrar, tekrarlayan sorular ya da ufak değişikliklere yönelik aşırı stres)

2.C. Sınırlı ilgi alanı: yoğunluk açısından anormal denebilecek derecede takıntılı ve sabit ilgilere sahip olma

2.D. Duyusal uyaranlara aşırı/düşük tepki: belli ses, doku ya da koku gibi duyu uyaranlara karşı aşırı tepkili olma ya da tepkisiz kalma

Duyusal girdilere çok ya da az tepki ya da çevrenin duyu özelliklerine sıra dışı ilgi (acıya/ısıya/soğuğa kayıtsızlık, bazı seslere, yüzeylere farklı tepkiler, nesnelere aşırı koklama, dokunma, ışıklara dönen nesnelere büyülenme)

3. Belirtiler erken çocukluk döneminde görülmelidir

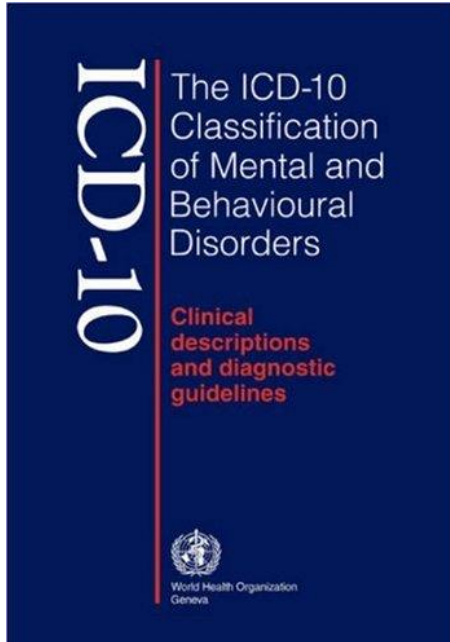
4. Belirtiler sosyal, mesleki ya da diğer önemli günlük yaşam işlevselliğinde klinik açıdan belirgin bozukluğa neden olur

5. Bu yetersizlikler, zihinsel yetersizlik ya da genel gelişimsel gecikme ile daha iyi açıklanmaz. ZY ve OSB sıklıkla beraber bulunurlar; OSB ve ZY ortak tanısı için, sosyal iletişim mevcut tahmini gelişim düzeyinin altında bulunmalıdır.

DSM V'e göre destek gereksinim düzeyleri		
Ciddiyet düz.	Sosyal iletişim	Sınırlı, tekrarlayan davranışlar
Düzen 3 Ağır düzeyde destek gereksinimi	Sözel ve sözsüz iletişim becerilerinde ağır yetersizlikler işlevsellikte önemli bozukluklara yol açabilir Sosyal etkileşim girişimleri çok azdır ve başkalarından gelen sosyal etkileşim davranışlarına da en az düzeyde karşılık verirler	Davranışlarda esneklik yoktur Değişikliğe uyum sağlamada aşırı zorluk yaşar ya da işlevselliğin bütün alanlarını olumsuz etkileyen diğer sınırlı/tekrarlayan davranışlar görülür Odak noktasını ya da davranışı değiştirmede büyük stres ve zorluk yaşar
Düzen 2 Orta düzeyde destek gereksinimi	Sözel ve sözsüz iletişim becerilerinde belirgin sınırlılıklar Sağlanan yerinde desteklere rağmen görülen sosyal bozukluklar Sosyal etkileşimlerin sınırlı olması Bşkalarından gelen sosyal etk. Davranışlarına azalmış ya da garip karşılıklar	Davranışlarda esneklik yoktur Değişiklikle baş etmede zorluklar ya da herhangi birinin dikkatini çekecek ölçüde ve farklı ortamlardaki işlevselliği olumsuz etkileyecek kadar sık, sınırlı ve tekrarlayan davranışlar. Odak noktasını ya da davranışı değiştirmede stres ve zorluk yaşar
Düzen 3 Hafif düzeyde destek gereksinimi	Yerinde destekler olmadan sosyal iletişimdeki sınırlılıklar belirgin bozukluklara yol açar. Sosyal etk. Gir.de zorluk ve başkalarından gelen sos. Etk. Dav. Atipik/ başarısız karşılıklar gösterir. Sos.etk. İlgisi azalmış gibi görünür.	Davranışlarda esneklik yoktur ya da bir ya da daha fazla ortamdaki işlevselliği belirgin ölçüde olumsuz etkiler Etkinlikler arası geçişlerde zorluk yaşar Organizasyon ve planlamadaki zorluklar bağımsızlığı engeller

DSM-V gibi bir diğer tanı sistemi Dünya Sağlık Örgütü'nün 1997'de ilk kez en son da 2007 yılında yayınladığı «ICD-10 Hastalıkların ve Sağlıkla İlgili Sorunların Uluslararası İstatistiksel Sınıflaması (International Statistical Classification of Diseases, ICS-10)

Otizm Spektrum Bozukluğu: Yaygınlık ve Nedenler

- Nörobiyolojik – gelişimsel yetersizlik – genetik
- ZY'den sonra en yaygın gelişimsel yetersizlik
- Center for Disease Control and Prevention –CDC ABD=Hastalıkların Kontrolü ve Engellenmesi Merkezi

Ötizm Spektrum Bozukluğu: Yaygınlık ve Nedenler

- CDC
 - 1995te 1/500
 - 2001de 1/250
 - 2006da 1/150
 - 2009da 1/110
 - 2012de 1/88
 - 2014te 1/68
 - 2018 1/59

Estimated Autism Prevalence 2018

* Centers for Disease Control and Prevention (CDC) prevalence estimates are for 4 years prior to the report date (e.g. 2018 figures are from 2014)

- Buzdolabı anne?
- Çocukluk travmaları?
- Yaygınlığı neden artıyor?
 - Tanı kriterlerinin daha fazla bilinmesi (uzmanlar-aileler)
 - Farkındalığın artması
 - OSB tanı ölçütlerindeki değişiklikler

- İkiz çalışmaları (genetik-kalıtımsal)
 - Tek yumurta ikizlerinde otizm görülme %60-90
 - Kardeşler arasında tekrarlanma olasılığı %3-8
 - Tuberoz sklerozlu çocukların %44'ünde otizm görülüyor
 - Frajil X'lilerin %12-21'inde otizm görülüyor
 - Ebeveynlerde psikiyatik rahatsızlıklarla ilişkili

- Çevre kirliliđi
 - Poliklorlu bifeniler (PCB: transformatör ve kondansatörlerde izolasyon maddesi olarak, plastiklerde yumuşatma maddesi olarak, binalarda yalıtım maddesi olarak kullanılıyor)→ beyin hücreleri arasındaki bağları zedeliyor
- İleri baba yaşı ile güçlü ilişki

Teşekkür ederim